

ПРАВОВИЙ БЮЛЕТЕНЬ ДАНСЬКОЇ РАДИ: ВИПУСК 43 Серпень, 2019

1. Кабінет Міністрів Вніс Істотні Зміни До Підзаконних Актів, Регулюючих Виплату Пенсії Переселенцям

21 серпня 2019 року Кабінет Міністрів затвердив постанову [№ 788](#), змінивши умови виплати пенсії переселенцям. Однією із найбільш істотних змін є те, що дія постанови Кабінету Міністрів № 365 – яка раніше встановлювала порядок доступу переселенців *як до пенсії, так і до соціальних виплат* – більше не поширюється на призначення пенсій та контроль за пенсійними виплатами.

Основні положення постанови:

Виплата пенсій переселенцям більше не регулюється постановою КМУ №365	серед іншого, це означає, що положення постанови № 365, на підставі яких раніше припинялися пенсійні виплати – що неодноразово визнавалося судами незаконним ¹ – більше не можуть застосовуватися до пенсійних виплат;
Місце подання заяви про призначення / відновлення пенсій більше не визначається місцем реєстрації особи?	положення постанови можуть бути інтерпретовані таким чином, що переселенці тепер можуть звертатися за призначенням / відновленням пенсії до будь-якого із місцевих органів пенсійного фонду, а не тільки за місцем своєї реєстрації;
Відновлення положень, які блокують виплату переселенцям пенсійних заборгованостей, та які були визнані судом нечинними у рамках постанови КМУ № 335	постанова включає у себе положення, аналогічні нормам постанови Кабінету Міністрів № 335, які були <u>визнані</u> протиправними та нечинними Окружним адміністративним судом Києва у червні 2019 року. ² Відповідно до цих положень, заборгованість за пенсійними виплатами повинна виплачуватися державою переселенцям за спеціальною процедурою – яка з травня 2018 року так і не була розроблена. Цю перешкоду на шляху доступу переселенців до своїх пенсій – яка є їх власністю – Кабінет Міністрів і відновив у рамках постанови № 788.

¹ Для додаткової інформації див. Правовий Бюлетень Данської Ради, [Випуск 26](#): Травень, 2018 – секція 1; Правовий Бюлетень Данської Ради, [Випуск 23](#): Лютий, 2018 – секція 2.

² Для додаткової інформації див. [Інформаційний матеріал](#), підготовлений Донбас СОС – українською громадською організацією, що представляє позивача у зазначеній справі.

Постанова розглядає осіб, які відмовилися від довідки переселенця, як ВПО

Контекст: Реєстрація особи як ВПО безпосередньо пов'язана з отриманням довідки переселенця. Реєстрація у якості переселенця не тільки дозволяє особі отримати певну державну допомогу, але і накладає на переселенця додаткові зобов'язання. Виконання цих зобов'язань часто є необхідним для реалізації прав такої особи – зокрема, права на пенсію. У таких умовах значна кількість переселенців, яким вдалося інтегруватися у приймаючій громаді, бажають відмовитися від реєстрації у якості ВПО і реєструватися на загальних підставах.

Проблема: розглядаючи поняття «внутрішньо переміщена особа», постанова використовує конструкцію «у тому числі особи, які відмовилися від довідки ВПО» у контексті доступу до пенсії. Подібне закріплення «ярлика ВПО» за особою може стати додатковою перешкодою для інтеграції переселенця в новій громаді. Це також може свідчити про намір уряду поширювати дію норм, діючих для ВПО, на осіб, які відмовилися від своїх довідок.

Постанова розмежує пенсію та соціальні виплати

У тексті постанови пенсії та соціальні виплати відокремлюються як дві різні правові категорії. Це відокремлення дуже важливе, оскільки раніше уряд відносив пенсію до видів соціальних виплат, що може призводити до порушення права переселенців на пенсію.³

2. Кабінет Міністрів Збільшив з 50 до 70 Відсотків Частку Державного Бюджету у Фінансуванні Програми Тимчасового Житла Для Переселенців

Контекст: У липні 2019 року Кабінет Міністрів затвердив порядок надання тимчасового житла переселенцям.⁴ Відповідно до затвердженого порядку, придбання житла для формування фонду тимчасового житла для переселенців має фінансуватися з державного та місцевого бюджету у співвідношенні 50% – 50%. Пізніше, у липні 2019 року, Кабінет Міністрів виділив місцевим бюджетам кошти загальною сумою близько 19 млн. грн. на придбання тимчасового житла для переселенців і забезпечення роботи центрів надання адміністративних послуг.⁵

Розглянуті Зміни: 21 серпня 2019 року Кабінет Міністрів затвердив постанову [№ 793](#), яка передбачає збільшення частки центрального бюджету у фінансуванні програми тимчасового житла для переселенців з 50% до 70%. Таким чином, за рахунок державного бюджету буде фінансуватися 70% вартості придбання тимчасового житла, у той час як решта 30% мають бути профінансовані з місцевого бюджету. Це позитивна зміна, оскільки тепер придбати тимчасове житло для переселенців зможе більша кількість місцевих громад.

³ На відміну від соціальних виплат, пенсія – власність особи, а не надана їй державою допомога. Таке розмежування має визначальний характер при розгляді питань про те, чи може держава обмежувати право особи на пенсію, передбачати обмежуючі умови її отримання та встановлювати підстави для призначення пенсії та припинення пенсійних виплат на рівні порядків і розпоряджень, а не на рівні закону.

⁴ Для додаткової інформації див. Правовий Бюлетень Данської Ради, [Випуск 41](#): Червень, 2019 – секція 1;

⁵ Для додаткової інформації див. Правовий Бюлетень Данської Ради, [Випуск 42](#): Липень, 2019 – секція 2.

3. Кабінет Міністрів Вніс Зміни до Порядку Обліку Переселенців і Виплати Щомісячної Адресної Допомоги

Контекст: Щомісячна адресна допомога переселенцям врегульована постановою Кабінету Міністрів № 505. Можливість отримання адресної допомоги та її розмір визначаються рядом критеріїв, переважно – відсутністю придатного для проживання житла на підконтрольній уряду території України, віку заявника і його/її стану здоров'я, а також від наявності пенсійного статусу. Адресна допомога призначається конкретній особі і вимагає її реєстрації як ВПО. Якщо у сім'ї адресну допомогу отримують відразу декілька її членів, допомога виплачується на всю сім'ю одному із членів сім'ї. При цьому, граничний розмір сумарної адресної допомоги на родину визначається урядом.

Розглянуті Зміни: 14 серпня 2019 року Кабінет Міністрів затвердив постанову [№ 754](#), вносячи зміни до постанов Кабінету Міністрів [№ 505](#) (про надання щомісячної адресної допомоги переселенцям) і [№ 509](#) (про реєстрацію переселенців).

Суть зміни	Як було раніше	Як стало тепер
Умови надання допомоги та її розмір		
Визначення обставин, через які повернення переселенця на попереднє місце проживання на підконтрольній уряду території України є неможливим	Раніше переселенцям, які були змушені переїхати з підконтрольних України територій у Луганській і Донецькій області, щомісячна адресна допомога надавалася за умови підтвердження того, що їх повернення на попереднє місце проживання є неможливим. При цьому, постанова не визначала, у яких випадках таке повернення неможливе, внаслідок чого рішення про (не)призначення допомоги таким особам залежали від суб'єктивної оцінки.	Тепер у постанові міститься невичерпний перелік обставин, які зумовлюють неможливість повернення особи на попереднє місце проживання: потреба у спеціалізованій або високоспеціалізованій медичній допомозі, ризик насильства або психологічна травма.
Право на допомогу у підвищеному розмірі на підставі віку / пенсійного статусу	Раніше досягнення особою певного віку не було підставою для призначення їй допомоги у підвищеному розмірі – натомість, такою підставою могло бути набуття статусу пенсіонера (незалежно від віку).	Тепер підставою для отримання адресної допомоги у підвищеному розмірі є як досягнення пенсійного віку (незалежно від того, чи була пенсія призначена), так і набуття статусу пенсіонера (незалежно від віку особи).

<p>Збереження підвищеного розміру адресної допомоги при досягненні учнем школи 18 років – до закінчення школи</p>	<p>Раніше діти–переселенці переставали отримувати надбавку до стандартного розміру допомоги (1 000 грн. замість 442 грн.) після досягнення 18 років. Виняток становили діти, які проходили навчання у професійному училищі чи університеті – вони продовжували отримувати збільшену допомогу до закінчення навчання.</p>	<p>Тепер підвищені виплати будуть зберігатися і за дітьми, які досягли повноліття під час проходження навчання у школі – до її закінчення.</p>
<p>Надання адресної допомоги переселенцям–учасникам АТО / ООС, які отримали житло від держави</p>	<p>Раніше переселенці–військовослужбовці АТО/ООС могли отримувати адресну допомогу незалежно від наявності у них житла на підконтрольній Україні території – це був виняток із загального правила.</p>	<p>Тепер переселенці–військовослужбовці АТО / ООС, які отримали житло від держави, не зможуть отримувати адресну допомогу за наявності у них придатного для проживання житла.</p>

Додатковий захист, зумовлений станом здоров'я

<p>Граничний допустимий розмір сумарної адресної допомоги на сім'ю</p>	<p>Раніше для сімей, до складу яких належали особи з інвалідністю, встановлювався підвищений граничний розмір сумарної адресної допомоги на сім'ю: 3 400 грн. замість 3 000 грн.</p>	<p>Якщо до складу сім'ї входять <i>дві і більше</i> особи з інвалідністю, то для такої граничного розміру адресної допомоги на родину не буде. Родини із однією особою з інвалідністю і надалі матимуть збільшений до 3 400 грн. граничний розмір допомоги.</p>
<p>Можливість отримання допомоги поштою</p>	<p>Раніше така можливість не була передбачена.</p>	<p>Тепер особи з інвалідністю та інші особи, які – за висновком медико-консультативної комісії – потребують постійної допомоги, можуть отримувати адресну допомогу «Укрпоштою».</p>

Державний контроль над адресною допомогою та її адміністрування

<p>Відшкодування адресної допомоги, виплаченої за час знаходження одержувача допомоги на непідконтрольній уряду території України або у Криму</p>	<p>Раніше постанова не передбачала відшкодування адресної допомоги, виплаченої за час знаходження особи у Криму / на непідконтрольною уряду території України.</p>	<p>Тепер переселенці, які знаходяться на непідконтрольній уряду території України / у Криму довше 60 днів, повинні будуть повернути державі адресну допомогу, виплачену за період їх перебування на такій території. Повернення допомоги може бути здійснено через:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) уповноваженого представника сім'ї; 2) за рахунок наступних виплат, у повному обсязі – за згодою представника сім'ї; 3) за рахунок відрахування не менш як 20% з наступних платежів – за рішенням управління соціального захисту. Такий варіант не вимагає погодження із представником сім'ї.
<p>Дії управління соціального захисту у разі подачі неповного пакету документів</p>	<p>Раніше управління соціального захисту повинно було повідомити заявника, який подав неповний комплект документів, про необхідність додатково подати такі документи.</p>	<p>Тепер управління соціального захисту будуть відхиляти заяви про призначення адресної допомоги у разі подачі неповного комплексу документів. У той же час, переселенці можуть повторно подати відповідну заяву.</p>
<p>Представники житлово–експлуатаційних організацій більше не можуть брати участь у реєстрації переселенців</p>	<p>Раніше приймати документи для реєстрації ВПО та видавати переселенцям довідки про реєстрацію внутрішньо–переміщеної особи могли як як співробітники управлінь соціального захисту населення, так і представники житлово–експлуатаційних організацій.</p>	<p>Тепер приймати документи для реєстрації ВПО та видавати відповідні довідки можуть лише співробітники установ соціального захисту населення.</p>
<p>Заява про непричетність до скоєння злочинів більше не вимагається</p>	<p>Раніше для реєстрації особи як ВПО вимагалася, серед іншого, заява про непричетність до скоєння злочинів.</p>	<p>Тепер така заява більше не вимагається.</p>

4. Кабінет Міністрів Затвердив План Дій на 2019 рік на Виконання Національної Стратегії Підтримки Розвитку Громадянського Суспільства у 2016–2020 Роках

14 серпня Кабінет Міністрів видав розпорядження [No. 657-р](#), затвердивши План дій на 2019 рік на виконання Національної стратегії підтримки розвитку громадянського суспільства на 2016–2020 роки. План визначає також органи державної влади, відповідальні за його виконання.

Основні положення плану:

Дія	Виконавець
<p>Пункт 1 – Сприяння навчанню представників інститутів громадянського суспільства у підготовці конкурсних пропозицій для участі у конкурсах отримання фінансової допомоги з державного або місцевого бюджету.</p>	<p>Обласні державні адміністрації, Міністерство молоді та спорту, Міністерство соціальної політики, громадська організація «Український незалежний центр політичних досліджень» (за згодою) та інші громадські організації (за згодою).</p>
<p>Пункт 6 – Сприяння проведенню навчальних курсів, тренінгів та інформаційних кампаній з розвитку соціального підприємництва при залученні інститутів громадянського суспільства.</p>	<p>Обласні державні адміністрації, Міністерство економічного розвитку, благодійна організація «Український форум благодійників» (за згодою) та інші громадські організації (за згодою).</p>
<p>Пункт 7 – Провести інформаційну кампанію «Я маю право» щодо гарантованих Конституцією та законами прав, у тому числі – права неприбуткових громадських організацій вести підприємницьку діяльність.</p>	<p>Міністерство юстиції, Міністерство інформаційної політики, Координаційний центр з надання правової допомоги (за згодою), інші центральні органи виконавчої влади, обласні державні адміністрації.</p>
<p>Пункт 8 – Сприяти проведенню навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, зокрема – у межах онлайн-курсу «Розумна взаємодія», спрямованого на встановлення ефективної міжсекторальної взаємодії з населенням.</p>	<p>Обласні державні адміністрації, обласні ради (за згодою), громадська організація «Молодіжна корпорація» (за згодою).</p>

Дія	Виконавець
<p>Пункт 11 – Забезпечити проведення і обговорення досліджень кращих міжнародних практик та методики залучення інститутів громадянського суспільства до співпраці з державними установами щодо виконання спільних програм у сфері культури.</p>	<p>Міністерство культури .</p>
<p>Пункт 13 – Забезпечити проведення центрами безоплатної правової допомоги моніторингу та аналізу правових проблем і потреб жителів територіальних громад, а також актуалізацію Всеукраїнської карти правових потреб.</p>	<p>Координаційний центр з надання правової допомоги (за згодою).</p>
<p>Пункт 14 – Розробити і опублікувати щорічну доповідь про стан розвитку громадянського суспільства в Україні .</p>	<p>Національний інститут стратегічних досліджень (за згодою).</p>

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства і не обов'язково відображають позицію ДРБ–ДГР.

Цей документ охоплює питання діяльності з надання гуманітарної допомоги, яка здійснюється за фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди, викладені у цьому документі, жодним чином не можуть розглядатися як офіційна позиція Європейського Союзу. Європейська Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, яку він містить.

Цей правовий інформаційний бюлетень створений завдяки щедрій підтримці американського народу, що здійснює Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). За його зміст несе відповідальність Данська Рада у справах біженців. Бюлетень не обов'язково відображає позицію Агентства США з міжнародного розвитку та Уряду Сполучених Штатів.

Цей документ був створений за підтримки Сполученого Королівства, однак викладені у ньому погляди не обов'язково відображають офіційну позицію Сполученого Королівства.